

Současné myšlenkové proudění politické lze zhruba shrnouti ve tři směry. Prvý představuje komunismus, druhý nynější parlament a třetí tzv. autorita národa, či lépe autorita národních vůdců. Kdyby šlo o to, jak vyjádřit snahy těchto tří skupin heslem, dalo by se říci, že *komunismus znamená vývoj kupředu*, kdežto parlamentární koalice práci či moc směřující k zachování stavu, který právě trvá. Třetí směr, směr autoritativní, je obrácen *rovnou do minulosti*, napodobuje způsoby samovládců, stavovský stát atd. Není na něm nic současného mimo zruďnou skutečnost, že se vyskytuje v přítomnosti, že byl právě vydupán a že v období zoufalství a rozvratu našel půdu, aby se vkořenil. Rozumí se, že právě poslání této epidemie spočívá ve válkách a smrti. Ve válkách, jež znamenají pro určitou vrstvu zisk. Ale tyto věci jsou tak patrné, že není třeba se o nich šířit. Volební rozhodování ukládá lidem, kteří se řídí podle rozumu, jen otázku, půjdou-li s komunisty nebo se stranami dnešního parlamentní koalice. Odpovídám touto krátkou úvahou: Formy parlamentarismu přežily svůj obsah. Reprezentační systém propůjčuje poslancům právo a moc ve vládních věcech, ale sám volební akt vyčerpává zcela práva a vliv voličův. Zvolený poslanec je jen orgánem politické strany, kterou opět vládne několik lidí. Tito lidé nemohou (ani kdyby si toho ze srdce přáli) jednati jinak, než jak jim ukládají jejich těžké závazky. Jediný plán vládní praxe je tedy plán kompromisu, plán zachovat stroj v chodu, plán čekání. Struktura třídní společnosti má být stůj co stůj *zachována*, ale zatím uhnívají lidem prsty z nečinnosti, šíří se hlad, panika a středověká šfletství. Kdekdo cítí nezbytnost reform, ale zastánci parlamentarismu jsou ochotni pouze k reformám formálním a brání se, aby ve shodě s vývojovou logikou byl naplněn vlastní

mysl demokracie, jak tomu slovu rozuměli filosofové, totiž aby *vládl lid*. Podle výkladů dnešních ideologů oficiální demokracie znamená každý nesouhlas s nynějším systémem, podvratnou snahu směřující proti demokracii. Demokracie má být — podle jejich rozumu — přijímána tak, jak se dodnes zařídila. Má být vyznávána. Stala se věcí víry. Stala se věcí víry se všemi průvodními zjevy zaslepenosti. Vyznavačům dnešního pojetí demokracie schází již možnost rozlišovati mezi vývojem a zvratem a jejich fanatismus jde tak daleko, že — házejíce fašismus s komunismem do jednoho pytle — nerozeznávají ani kladný, ani záporný soud. Nahlédneme-li do denního tisku, dozajista se shledáme s článkem, kde se to hemží kletbami na podvratné živly zprava i zleva. Věc bývá vyjádřena tak, aby ve čtenáři vznikl dojem, že jde o jakýsi dostavník, k prasknutí naložený vzácným demokratickým zbožím, který je na svých cestách ohrožován z obou boků. Útočící rozlišuje se jen podle světových stran. Je-li dovoleno pokračovati v tomto krásném příměru, doplníme jej poznámkou, že nejde ani o vůz, ani o koně, ani o postilióna, ale o to, aby se zboží dostalo na místo svého určení. V té věci máme důvěru jen v určitý a dobrý plán, jen ve svěží síly. Jen v cestu, která jest shodna s cestou vývoje. Jaké je jméno cesty budoucího vývoje, řekl jsem na začátku.